

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 06.10.2004 г.
СОМ(2004) 657 финална версия

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

**Стратегически документ на Европейската комисия относно постигнатия
напредък в процеса на разширяване**

{SEC(2004) 1199, 1200}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Стратегически документ на Европейската комисия относно постигнатия напредък в процеса на разширяване

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Разширяването на Европейския съюз на 01 май 2004 г. с десет нови държави-членки засили единството на европейския континент. Историческите и политическите аргументи в подкрепа на това разширение говорят красноречиво, че то представлява фактор за установяване на мир, благоденствие, стабилност и сигурност, а също така допринася за получаване на значителна икономическа изгода.

България и Румъния са неразделна част от този процес на разширение, започнал през 1997 г. Двете страни в момента се намират пред приключване на преговорите. Целта на ЕС е да ги приеме като нови членки през януари 2007 г., ако те са готови.

Извършения от Комисията преглед в редовните доклади от тази година потвърждава, че стратегията на предприсъединяване към Съюза, прилагана спрямо България и Румъния, се оказва успешна. Перспективата за разширяването ускори процеса на промяна, започнал в тези две страни. Комисията ще положи всички усилия, за да изпълни целта на Европейския съвет преговорите с България и Румъния да приключат успешно въз основа на собствените им заслуги, за да се подпише договорът за присъединяване веднага щом стане възможно през 2005 г.

Европейският съвет, заседавал през м. юни 2004 г., стигна до заключение, че преговорите за присъединяване с Хърватия трябва да започнат в началото на 2005 година. За очертаване рамката на тези преговори Комисията изброява по-долу някои препоръки, които се основават на опита, натрупан в процеса на настоящото разширяване. Тя представя също така съдържанието на предприсъединителната стратегия за Хърватия, която включва финансови инструменти.

Въз основа на заключенията на Европейския съвет от м. декември 2002 г., Комисията разгледа в отделен документ въпроса дали Турция отговаря на

политическите критерии от Копенхаген, и дали е възможно започването на преговори за присъединяване¹. Всички страни от Западните Балкани имат перспективата да станат страни-кандидатки. Бившата Югославска република Македония вече депозира кандидатурата си, и по искане на Съвета, Комисията изготвя становище относно нейната молба.

2. БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ

2.1. Осъществен напредък при изпълняването на критериите за присъединяване

Редовните доклади разглеждат напредъка, осъществен от България и Румъния при изпълняването на критериите за присъединяване в областта на законодателството и реално приетите или приложени мерки.

Редовните доклади от тази година оценяват способността на България и Румъния да поемат всички свои задължения в качеството им на държави-членки от момента на присъединяване. В тях се прави равносметка на осъщественния напредък през последните дванадесет месеца и се разглежда напредъка на всяка страна от публикуването на становището през 1997 г. досега, както и резултатите, получени при изпълняването на поетите в процеса на преговорите ангажименти.

България и Румъния продължават да изпълняват политическите критерии от Копенхаген. Необходимо е по-специално да се подобри провеждането на реформата на публичната администрация, функционирането на съдебната система и борбата срещу корупцията.

България и Румъния изпълняват критериите, свързани с наличието на функционираща пазарна икономика. Продължаването на провежданите в България реформи и активното прилагане от страна на Румъния на програмата за структурни реформи би трябвало да им позволят да успеят да се справят с конкурентния натиск и пазарните сили в рамките на Съюза.

България и Румъния продължиха да отбелязват добър напредък при приемането на достиженията на правото на ЕС (*acquis*), и изпълниха по-голямата част от поетите по време на преговорите ангажименти. Ако продължат да напредват със същите темпове, те би трябвало да завършат

¹ Препоръки на Европейската комисия относно напредъка, осъществен от Турция по пътя на присъединяването, COM(2004) 656.

необходимото транспониране на законодателството преди момента на присъединяването. Двете страни трябва да продължат усилията си, целящи развиването на достатъчен капацитет в административната и съдебната сфери, за да осигурят прилагането на достиженията на правото на ЕС (*acquis*).

Заключенията от редовните доклади за България и Румъния са поместени в Приложение 1. В редовните доклади се посочват няколко области, в които е необходимо да се осъществи допълнителен напредък в рамките на политическите и икономическите критерии и в контекста на приемането, изпълнението и прилагането на достиженията на правото на ЕС (*acquis*). Изпълнението на тези цели трябва да продължи активно, с цел констатираните пропуски да бъдат отстранени преди присъединяването.

2.2. Завършване на процеса по присъединяването

Преговорите по присъединяването напреднаха значително. Финансовата рамка за присъединяването на България и Румъния бе определена през пролетта на 2004 г. Тя позволи временното затваряне на всички глави с България през юни 2004 г. Що се отнася до Румъния, трябва да се постигне договореност по още три глави (конкуренция, околна среда и правосъдие и вътрешни работи), както и по някои точки от глава 31 (Разни). Необходимо е извършването на допълнителни усилия, по-специално в глава конкуренция относно държавните помощи и в глава правосъдие и вътрешни работи относно сътрудничеството в съдебната област, борбата срещу корупцията и организираната престъпност, и управлението на границите.

Според практиката, възприета при предишните разширявания, при преговорите няма да бъде възможно след определена дата да се вземат под внимание новите документи от достиженията на правото на ЕС (*acquis*). Като се има предвид много напредналия стадий на преговорите и перспективата договорът за присъединяване да се подпише възможно най-рано през 2005 г., Комисията счита, че преговорите трябва да обхващат всички достижения на правото на ЕС (*acquis*), приети и публикувани към 01 октомври 2004 г. Следователно България и Румъния трябва да представят своята позиция по всички новоприети към тази дата достижения на правото на ЕС (*acquis*). По този начин разглеждането на всяка преходна разпоредба е възможно да се извърши преди края на преговорите.

Резултатите от преговорите по присъединяването относно приетите преходни разпоредби и техническото адаптиране на достиженията на правото на ЕС

(*acquis*), които са резултат от разширяването, ще бъдат посочени в **Договора за присъединяване**. Изработването на този договор започна през м. юли 2004 г.

Когато текстът на договора бъде одобрен от всички страни, съгласно член 49 от Договора за създаване на ЕС, Комисията ще публикува своето становище. Европейският парламент ще бъде поканен да представи своето официално съгласие, след това Съветът ще приеме решение относно присъединяването на България и Румъния. Целта е договорът за присъединяване да бъде подписан възможно най-рано през 2005 година, за да може да влезе в сила на 01 януари 2007 г. След като бъде подписан, той ще трябва да бъде ратифициран от настоящите и бъдещите държави-членки.

Комисията счита, че процедурите по вземане на решения по представените молби от България и Румъния относно преходните разпоредби, свързани с актовете на институциите, приети между 01 октомври 2004 г. и датата на присъединяване, трябва да бъдат опростени, за да се осигури гладък преход между предшестващия присъединяването процес по вземане на решения и процеса по вземане на решения след него. Освен това статутът на активен наблюдател в Съвета, в комитетите, които са председателствани от Комисията, както и в други институции, ако е необходимо, трябва да им бъде предоставен веднага след подписването на договора.

Комисията **следи** отблизо начина, по който България и Румъния изпълняват ангажиментите, поети по време на преговорите. От първостепенна важност е тези ангажименти да бъдат изпълнени както е предвидено. Така че Комисията ще продължава да упражнява обстоен мониторинг след приключване на преговорите.

Въз основа на анализа, който фигурира в редовните доклади, Комисията ще следи осъществения напредък като използва интензивно структурите на Споразуменията за асоцииране и всички други инструменти за извършване на мониторинг, включително оценки, извършвани след инспектиране от експерти в съответната област. От м. ноември 2005 г. Комисията ще публикува подробни годишни доклади от извършения мониторинг, които покриват всички глави от достиженията на правото на ЕС (*acquis*), публичната администрация, съдебната система и борбата срещу корупцията, както и резултатите, получени в областта на икономическите реформи.

Всеки констатиран проблем или закъснение в областта на икономическите реформи или при изпълнението на ангажиментите, ще бъдат съобщени от страна на Комисията като това по-специално ще става чрез незабавно изпращане на предупредителни писма на политическо ниво. Комисията ще направи отчет пред Съвета на основата на настоящите процедури. Договорът за присъединяване ще съдържа три **предпазни клаузи**, прилагани в случай на сериозни пропуски, които ще играят ролята на механизъм от последна инстанция (обща икономика, вътрешен пазар и правосъдие и вътрешни работи).

Освен това, като се има предвид, че периодът между края на преговорите и предвидената дата за присъединяване на България и Румъния вероятно ще бъде дълъг и като се има предвид големия брой ангажименти, които все още трябва да бъдат изпълнени, Комисията счита, че договорът за присъединяване трябва да включва като защитна мярка една специална предпазна клауза. Тази предпазна клауза, която вече бе договорена по време на преговорите с България, трябва да се приложи и спрямо Румъния. Тя би позволила на Комисията да препоръча на Съвета, във всеки един момент преди влизането в сила на договора за присъединяване, отлагането с една година, до м. януари 2008 г., на предвидената дата за присъединяване на България или Румъния, ако наличната информация ясно показва, че съществува сериозен риск България или Румъния да не са в състояние да изпълнят условията по присъединяването към 01 януари 2007 г. в няколко значими области.

До момента на присъединяването Съюзът ще продължи да подпомага България и Румъния при подготовката им с **предприсъединителната стратегия**. Тя предвижда значително финансово подпомагане, за да се съдейства на двете страни да преминат последните етапи, необходими за пълното изпълнение на условията по присъединяването.

2.3. След присъединяването към Съюза

Процесът по значително подобряване на съдебния и административния капацитет е необходимо да продължи след присъединяването на България и Румъния. Затова Комисията предлага да се предложи преходна схема за укрепване на институциите. В този контекст някои финансирани от Комисията инструменти, доказали своята полезност, като например туининг проектите, ще продължат да бъдат използвани.

Съгласно Договора за създаване на ЕС, България и Румъния няма да въведат еврото непосредствено след присъединяването си. По същия начин, що се отнася до прилагането на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) от Шенген, премахването на контрола по вътрешните граници ще се извърши известно време след присъединяването и ще се решава за всяка нова държава-членка поотделно, въз основа на пълното прилагане на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) от Шенген.

България и Румъния ще трябва да представят молба за членство в Европейското икономическо пространство (ЕИП) и присъединяването им към него ще се извърши в момента на присъединяването им към ЕС. Други международни споразумения ще трябва да бъдат адаптирани след разширяването, веднага след подписването на договора за присъединяване.

2.4. Заключение

Редовните доклади от тази година показват, че България и Румъния са отбелязали нов напредък при прилагането на критериите от Копенхаген. Двете страни изпълняват политическите критерии. Като отбелязва постигнатия от тях напредък, получените резултати при изпълнението на ангажиментите им и като взема предвид отбелязания напредък при извършването на подготвителните дейности, Комисията очаква двете страни да изпълнят икономическите и свързаните с достиженията на правото на ЕС (*acquis*) критерии и да бъдат готови да се присъединят на 01 януари 2007 г.

Комисията ще положи всички усилия, за да изпълни целта на Европейския съвет преговорите с България и Румъния да приключат успешно през 2004 г., според собствените им заслуги, за да се подпише договърът за присъединяване веднага щом стане възможно през 2005 г.

3. ХЪРВАТИЯ

3.1. Предприсъединителна стратегия

Европейският съвет в Брюксел от м. юни 2004 г. стигна до заключение, че Хърватия е страна-кандидат, преговорите за присъединяване с която ще започнат в началото на 2005 година и покани Комисията да изготви предприсъединителна стратегия за нея. Комисията счита, че засилената предприсъединителна стратегия за страните-кандидатки, решение за която бе

взето на Европейския съвет от Люксембург през м. декември 1997 г., трябва да обхване и Хърватия. Елементите на тази стратегия са изложени по-долу.

Процедурата по извършване на преглед, която има за цел да оцени състоянието на напредъка на страните-кандидатки по пътя им към присъединяването, ще започне да се прилага към Хърватия от 2005 г. Това означава, че Комисията ще започне да публикува редовни доклади за Хърватия от есента на 2005 г. В контекста на процеса по стабилизиране и асоцииране, Комисията вече предложи осъществяването на европейско партньорство, което се основава на заключенията от становището ѝ по молбата за присъединяване на Хърватия. Този документ ще ръководи дейностите по подготовка на присъединяването на Хърватия.

Като страна-кандидатка Хърватия ще се ползва от трите предприсъединителни финансови инструмента: Програмата ФАР за укрепване на институциите и икономическо и социално сближаване, Програмата ИСПА за проекти в областта на околната среда и транспорта, и Програмата САПАРД за развитието на селското стопанство и селските райони. Комисията предложи да извърши промени в регламентите за тези три предприсъединителни инструмента, с цел да разшири полето им на приложение, като то включи и Хърватия от 01 януари 2005. Като има предвид нуждите, свързани с адекватната подготовка на Хърватия за присъединяване, Комисията препоръчва да ѝ бъдат предоставени 105 милиона евро през 2005 г. (80 милиона за Фар и 25 милиона за ИСПА) и 140 милиона евро през 2006 г. (80 милиона за Фар, 35 милиона за ИСПА, и 25 милиона за САПАРД). Тези суми ще бъдат осигурени от предприсъединителните фондове, които са на разположение, съгласно разпоредбите на глава 7 от настоящата финансова перспектива. Комисията предложи на Съвета да създаде нов предприсъединителен инструмент (ИПА), като Хърватия ще се ползва от него от 2007 г., използвайки модела на настоящите предприсъединителни инструменти Фар, ИСПА и САПАРД. Сумите, които ще бъдат предоставени на Хърватия от 2007 г., ще бъдат определени в рамките на новата финансова перспектива.

Подписаното с Хърватия през м. октомври 2001 г. Споразумение за стабилизиране и асоцииране (ССА), бе ратифицирано. С цел да се изпълнят търговските аспекти на ССА, през м. март 2002 г. влезе в сила временно споразумение. Ще бъдат създадени Съвет, Комитет и Подкомитети за стабилизиране и асоцииране. Комисията предлага структурите на ССА да не се използват единствено за решаване на въпросите, свързани с прилагането на

споразумението, но да служат също така като форум за обясняване на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) и проследяване на напредъка, осъществен от Хърватия при хармонизиране на законодателството с европейското, съгласно поетите в процеса на преговорите ангажименти.

Рамковото споразумение, позволяващо на Хърватия да участва в програмите и агенциите на Общността, трябва да влезе в сила през първата половина на 2005 г., след ратифицирането му от институциите на ЕС и от Хърватия. Финансовото участие на Хърватия във всяка от програмите може да бъде финансирано отчасти от програмата Фар.

Освен посочените по-горе елементи, необходими за провеждането на засилената предприсъединителна стратегия, Комисията счита, че трябва да се поддържа засилен политически диалог с Хърватия, за да се разгледат въпросите, които са изложени в становището. Тези въпроси включват отношенията с Международния наказателен съд за бивша Югославия (МНСЮ), правата на малцинствата, завръщането на бежанците, съдебната реформа, регионалното сътрудничество и борбата срещу корупцията. Хърватия трябва по-специално да остане ангажирана в регионалното сътрудничество в рамките на процеса за стабилизиране и асоцииране на Западните Балкани. Комисията ще следи отблизо тези въпроси по време на редовните заседания с хърватските власти и ще изпраща информация за тях на Съвета.

3.2. Преговорната рамка

Европейският съвет от Брюксел от м. юни 2004 г. реши, че “преди преговорите с Хърватия Съветът ще приеме обща преговорна рамка, като вземе изцяло предвид опита, натрупан в рамките на процеса на петото разширяване”. Комисията препоръчва тази рамка да се основава на следните принципи:

- Преговорите с Хърватия трябва да се водят съгласно условията за присъединяване, определени по време на Европейския съвет от Копенхаген през 1993 г. Тези условия представляват адекватни инструменти, позволяващи да се определи дали определена страна-кандидат е в състояние да поеме задълженията, които произтичат от членството и предлагат ясни насоки за извършване на реформи.

- Напредването на преговорите ще зависи изцяло от непрекъснатостта на политическите реформи и спазването от страна на Хърватия на задълженията ѝ в областта на регионалното сътрудничество с останалите страни от бивша Югославия и от другите свързани с тях международни задължения, като например сътрудничеството с Международния наказателен съд за бивша Югославия.
- Съгласно договора за създаване на Европейския съюз и Европейската конституция, Комисията ще препоръча прекратяването на преговорите в случай на сериозно и продължително нарушаване на принципите на свободата, демокрацията, спазването на правата на човека, на основните свободи и на правовата държава, които са основополагащи за Съюза. Съветът ще има възможност да се произнесе по такава препоръка с квалифицирано мнозинство на държавите-членки.
- Преговорите ще бъдат водени съгласно принципа за собствените заслуги. Всяка преходна разпоредба трябва да бъде ограничена в своя обхват и продължителност и да не оказва значително влияние върху конкуренцията или функционирането на вътрешния пазар.
- Непосредствено след официалното започване на преговорите за присъединяване с Хърватия, Комисията ще организира официална процедура по преглед на достиженията на правото на ЕС (*acquis*), наречена скрининг, с цел тя да бъде обяснена на хърватските власти и да се получи първоначална информация относно въпросите, които по всяка вероятност ще бъдат повдигнати по време на преговорите.
- След като прегледът на определена глава бъде извършен и като се основава на своето скорошно становище относно Хърватия, Комисията ще препоръча тя да бъде отворена за преговори при положение, че Хърватия е достатъчно подготвена.
- Транспонирането и правилното изпълнение на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) от страна на Хърватия, включително неговото ефикасно и добро прилагане посредством подходящите административни и юридически структури, ще определи ритъма на преговорите.
- Комисията ще предложи на Съвета съответни инструменти за временното затваряне на всяка глава, преди започването на преговори по нея. Тези

инструменти биха могли да се отнасят до хармонизирането на законодателните разпоредби или до задоволителните резултати по прилагането им. Този подход доказва своята ефективност, по-специално при главата конкуренция.

- Напредъкът на преговорите ще зависи от изпълнението от страна на Хърватия на ангажиментите, предвидени в споразумението за стабилизиране и асоцииране, и по-специално на ангажиментите, които отразяват изискванията, свързани с достиженията на правото на ЕС (*acquis*), например в областта на конкуренцията. Всички ангажименти от този вид трябва да бъдат изпълнявани изцяло преди временното затваряне на дадена глава.
- Комисията ще наблюдава отблизо напредъка на Хърватия по пътя на присъединяването, като използва целия набор от инструменти, с които разполага.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

Въз основа на изброеното по-горе, Комисията прави следните заключения и препоръки:

(1) Редовните доклади от тази година показват, че България и Румъния са отбелязали нов напредък през изтеклата година в изпълнението на критериите за присъединяване.

(2) България и Румъния изпълняват политическите критерии. Като отбелязва постигнатия от тях напредък, получените резултати при изпълнението на ангажиментите им и като взема предвид отбелязания напредък при извършването на подготвителните дейности, Комисията очаква двете страни да изпълнят икономическите и свързаните с достиженията на правото на ЕС (*acquis*) критерии, и да бъдат готови да се присъединят на 01 януари 2007 г.

Комисията ще положи всички усилия, за да изпълни целта на Европейския съвет преговорите с България и Румъния да приключат успешно през 2004 г., на основата на собствените им заслуги, за да се подпише договорът за присъединяване веднага щом стане възможно през 2005 г.

(3) В редовните доклади се посочват няколко области, в които е необходимо да се осъществи допълнителен напредък в рамките на политическите и икономическите критерии и в контекста на приемането, изпълнението и

прилагането на достиженията на правото на ЕС (*acquis*). Изпълнението на тези цели трябва да продължи активно, с цел констатираните пропуски да бъдат отстранени преди присъединяването. С цел да се анализира напредъкът и да се способства за успешното присъединяване към Европейския съюз, Комисията ще извършва засилен мониторинг и ще представя редовно доклади на Съвета. От м. ноември 2005 г. Комисията ще публикува подробни годишни доклади за мониторинга, предназначени за Съвета и Парламента. Комисията счита, че в договора за присъединяване трябва да бъде включена специална предпазна клауза, която ще позволи на Комисията да препоръча на Съвета отлагането с една година, до м. януари 2008 г., на датата на присъединяване на България или Румъния, ако наличната информация ясно показва, че съществува сериозен риск едната или другата страна да не е в състояние да изпълни условията по присъединяването към 01 януари 2007 г. в няколко значими области.

(4) Комисията препоръчва засилената предприсъединителна стратегия за страните-кандидатки, за която бе взето решение на Европейския съвет от Люксембург през м. декември 1997 г., да бъде разширена, като тя обхване и Хърватия, както е упоменато по-горе.

(5) Комисията припомня, че Европейският съвет взе решение да започне преговори с Хърватия в началото на 2005 г. и препоръчва преговорната рамка, която се основава на принципите, изброени в настоящия документ, да бъде изработена в тази перспектива.

ПРИЛОЖЕНИЕ: ЗАКЛЮЧЕНИЯ ОТ РЕДОВНИТЕ ДОКЛАДИ ЗА БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ

България

След като Комисията, в становището си от 1997 г., стигна до заключение, че България изпълнява политическите критерии, страната засили и задълбочи още повече стабилността на своите институции, които гарантират демокрацията, върховенството на закона, правата на човека, както и спазването и защитата на правата на малцинствата. Тази тенденция се потвърди и през изтеклата година. България продължава да изпълнява политическите критерии.

Осезаем напредък бе отбелязан в областта на реформата на публичната администрация, благодарение на приемането на серия от промени на закона

за държавните служители. Специалните структури, които бяха създадени за координиране на процеса на европейска интеграция, продължават да функционират добре, и като се има предвид целта, която България си е поставила, да изгради администрация от квалифицирани и ефикасно действащи държавни служители до момента на присъединяването, този напредък трябва да бъде разширен и да обхване цялата публична администрация. Координацията между отделните министерства също трябва да бъде подобрена. Необходимо е да се обърне внимание на законовата рамка, отнасяща се до местните и регионални власти, които се предвижда да играят важна роля при прилагането на достиженията на правото на ЕС (*acquis*).

Благодарение на значителните реформи, проведени в областта на съдебната система през последните години, процесът на подбор и назначаване на съдии отбеляза положителен напредък. Въпреки това все още трябва да бъдат приети някои ключови елементи от реформата на съдебната система. Сложността и ефективността на наказателните структури, по-специално по време на досъдебната фаза, предизвикват безпокойство. Ще бъдат необходими значителни усилия за подобряване на възможностите на България да преследва организираната престъпност и корупцията, което означава, че в структурите на съдебната система и на полицията ще трябва да бъдат извършени допълнителни реформи.

България приложи някои мерки в областта на борбата срещу корупцията, но тя продължава да представлява проблем. Необходимо е полагането на нови усилия, по-специално за борба с корупцията на високо ниво.

България продължава да зачита човешките права и основните свободи. Необходим е допълнителен напредък в някои специфични области за подобряване тяхното прилагане на практика. Бе прието цялостно законодателство във връзка с борбата срещу дискриминацията, но все още не е създаден предвиденият в закона независим орган. Свободата на изразяване е осигурена от закона. Въпреки това, законовата рамка, свързана с обвиненията за оклеветяване, повдигнати срещу някои журналисти, трябва да бъде преразгледана. Трябва да продължат усилията, целящи подобряване на условията на живот в някои затвори и решаване на проблема с лошото отношение, упражнявано при задържане под стража или предварително задържане. Трафикът на хора е сериозен проблем, за решаването на който е необходимо да се работи. Новият закон за общественото здраве би трябвало да засегне по-голямата част от проблемите, свързани с настаняването на лицата с умствени увреждания. Структурите, отговорни за полагане на грижи

и закрила на децата и тяхната координация с отговорните министерства трябва да укрепнат.

През изминалите години се предприеха усилия за изграждане на рамка, която да позволи решаването на проблемите, с които се сблъскват малцинствата, но положението на практика не се е подобрило. Необходими са постоянни усилия, по-специално чрез насочване на съответните финансови ресурси, за да се осъществят по ефикасен начин намеренията и в частност, за да се преодолеят предразсъдъците по отношение на ромите.

Още в становището от 1997 г. бяха признати значителните усилия, предприети от българските власти, за реформиране и трансформиране на икономиката на страната. След неговото публикуване икономическата структура и показатели се подобриха значително. Макроикономическата стабилност бе осъществена скоро след публикуването на становището. В продължение на целия период бяха предприети значителни икономически реформи, и българските власти се стремяха неотклонно да изпълняват икономическите изисквания, наложени от присъединяването към ЕС.

Следователно може да се направи заключение, че България има функционираща пазарна икономика. Продължаването на провежданите реформи би трябвало да позволи на България да успее да се справи с конкурентния натиск и пазарните сили в рамките на Съюза.

Съществува възможност за отбелязване на по-добри резултати за поддържане на макроикономическата стабилност и задълбочаване на структурните реформи. Дефицитът по текущия баланс се увеличи значително през 2003 г. и би могъл ако продължи така, да наложи приемането на допълнителни мерки в политически план. Бизнес климатът, и по-специално ефективността на административната и съдебната система, както и нормативните процедури, трябва да бъдат подобрени, за да се засили привлекателността на България за инвеститорите. Въпреки постигнатите значителни резултати, приватизацията все още не е приключила. Макар и юридическата рамка да е установена, извършваните в момента реструктуриране и либерализация на индустрията в мрежовите отрасли, трябва да отбележат още по-голям напредък, за да позволят действието на свободната конкуренция и увеличаване на ефективността. Настоящата програма за борба с безработицата трябва да бъде придружена от мерки, целящи намаляването броя на някои проблемни въпроси, които съществуват в областта на регламентирането на пазара на труда.

След публикуването на становището, България отбеляза значителен напредък при приемането на достиженията на правото на ЕС (*acquis*), а наскоро също така отбеляза напредък при постепенното развитие на административния капацитет, необходим за ефективното изпълнение и прилагане на тези достижения.

През последната година България продължи да отбелязва напредък при по-голямата част от главите на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) и има възможност да завърши необходимото транспониране на законодателните текстове преди предвидената дата на присъединяване, ако продължи да поддържа настоящия темп на напредък.

Като цяло България в момента е достигнала до приемлива степен на хармонизиране на законодателството си спрямо достиженията на правото на ЕС (*acquis*) в повечето области. Тя също така е на път да развие адекватен административен капацитет, за да осигури прилагането на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) в значителен брой сектори. България въведе по-голямата част от необходимите институционални структури. Въпреки това, в някои области има необходимост от полагане на допълнителни усилия за подобряване на капацитета на тези институции и за осигуряване на тяхното ефективно функциониране. За да се преодолеят съществуващите пропуски, е необходимо да се обърне особено внимание на цялостното прилагане в предвидените срокове на вече одобрените стратегии и планове за действие за подобряване на административния капацитет.

В областта на вътрешния пазар България продължи да отбелязва напредък в по-голямата част от секторите, свързани със *свободното движение на стоки*, по отношение на транспонирането на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) и развитието на административния капацитет. Въпреки това, тя трябва да положи допълнителни усилия, за да изгради необходимия административен капацитет за прилагане на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) в областта на промишлените стоки, хранителните продукти и безопасността на храните. Все още е необходимо в българското законодателство, отнасящо се до нехармонизираните области, да бъдат включени клаузи за взаимно признаване. Трябва да бъде приключено хармонизирането на законодателството в сферата на обществените поръчки. По отношение на *свободното движение на хора* бе констатиран известен напредък в областта на взаимното признаване на професионалната квалификация, но е необходимо работата по рамковото законодателство относно взаимното

признаване и бъдещото координиране на системите на социално осигуряване да продължи. В областта на правото на установяване и *свободата за предоставяне на услуги*, е необходимо да се положат усилия за безусловно премахване на ограниченията и дискриминационните мерки, които все още се прилагат по отношение на чужденците, въпреки въвеждането на някои коригиращи мерки. По отношение на финансовите услуги остава да се транспонират важни части от достиженията на правото на ЕС (*acquis*), които са свързани със застраховането. В областта на *свободното движение на капитали*, България все още трябва да приеме законодателството относно движението на капитали и системите на разплащане. Необходимо е да продължи полагането на усилията за подобряването на рамката на борбата срещу прането на пари.

По отношение на *дружественото право* трябва да се обърне особено внимание на ефикасното прилагане на правата на интелектуална и индустриална собственост, по-специално чрез засилване на граничния контрол и подобряване на координацията между институциите, натоварени да осигурят спазването на закона. В областта на *конкуренцията* България продължи актуализирането на своята законова рамка и засили още повече административния си капацитет. Необходими са непрекъснати усилия, за да продължи подобряването на качеството на прилагането на законодателството по отношение на държавните помощи.

България продължава да отбелязва значителен напредък в процеса на транспониране на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) в областта на *земеделието*. Бе констатирано допълнително укрепване на административните структури. Въпреки това е необходимо извършването на значителна работа във ветеринарната област и изграждането на Разплащателната агенция и Интегрираната административно-контролна система (ИАКС). По отношение на *рибарството* хармонизирането на законодателството продължи в предвидените срокове. Независимо от това е необходимо отбелязването на по-нататъшен напредък по отношение на административния и техническия капацитет за извършване на инспекция и контрол.

По отношение на *транспорта* България отбеляза постоянен напредък при транспонирането на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) в по-голямата част от секторите, но административният ѝ капацитет все още трябва да бъде подобрен. Необходимо е да се положат допълнителни усилия за хармонизиране на законодателството за вътрешните водни пътища. Особено

внимание трябва да бъде обърнато на подобряването на нивото на морската безопасност, както и на развитието и подобряването на капацитета и структурите, които са необходими за упражняване на пристанищния контрол и на контрола по флага.

По отношение на *непрякото данъчно облагане* българското законодателство в голяма степен е хармонизирано с достиженията на правото на ЕС (*acquis*), което по-специално важи за данък добавена стойност. Що се отнася до акцизите и преките данъци, процесът на транспониране трябва да продължи. Необходимо е по-специално да се положат допълнителни усилия за подобряване на взаимосвързаността със системите на Съюза.

В областта на *социалната политика и заетостта* продължи процесът по привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС (*acquis*). Ефективното прилагане на транспонираното законодателство трябва да бъде обект на допълнителни усилия, по-специално в областта на трудовото право, здравословните и безопасни условия на труд и общественото здраве, антидискриминационната политика, както и равните възможности на мъжете и жените. Необходимо е да се засили административният капацитет, по-специално за управлението и използването на Европейския социален фонд.

България осъществява значителен напредък при хармонизиране на законодателството си в *енергийния* отрасъл и в подготовката си за вътрешния пазар на енергия. Преструктурирането и приватизацията в енергийния сектор напредва значително, но е необходимо да се положат специални усилия за подобряване на енергийната ефективност и улесняване използването на енергия от възобновяеми източници. България трябва да продължи да спазва своите ангажменти в областта на ядрената безопасност, по-специално по отношение на затварянето на някои реактори от АЕЦ Козлодуй и да осигурява високо ниво на безопасност на своите ядрени инсталации.

Въпреки, че България достигна приемлива степен на хармонизиране на законодателството си с достиженията на правото на ЕС (*acquis*) в областта на *телекомуникациите*, тя трябва да продължи приемането на законодателните разпоредби по неговото прилагане и да осигури подобряването на капацитета на регулаторния орган.

По отношение на *регионалната политика и координацията на структурните инструменти* България постигна напредък, по-специално при установяването на законовата рамка и определянето на институционалните структури.

Въпреки това, все още трябва да бъдат положени значителни усилия за подобряване на административния капацитет на съответните министерства и укрепване на капацитета на останалите компетентни органи, като например междинните органи и останалите участници както на централно, така и на регионално ниво. Необходимо е също така да се даде приоритет на въвеждането на ефикасни и интегрирани системи за мониторинг и оценка, както и на усъвършенстването на системите за финансово управление и контрол. Необходимо е да се следи за спазването на амбициозния календар за изпълнението на Националния план за развитие, и за пълноценното участие на съответните организации-партньори в този процес.

В областта на *околната среда* България е достигнала до приемлива степен на привеждане на законодателството в съответствие с достиженията на правото на ЕС (*acquis*) и необходимите административни структури вече са изградени. Въпреки това изглежда необходимо да се укрепят още повече органите, натоварени с ефективното прилагане на законодателството, по-специално на регионално и местно ниво, и да се предоставят на разположение съответните финансови ресурси за осъществяване на обществените и частните инвестиции. В областта на *защитата на потребителите и здравето* България е достигнала до приемлива степен на привеждане на законодателството в съответствие с достиженията на правото на ЕС (*acquis*) в областта на мерките, свързани с безопасността. Въпреки това България трябва най-вече да продължи хармонизирането в областта на мерките, несвързани с безопасността и да следи дали съществуващите административни структури са реално в състояние да осигуряват прилагането на закона и да провеждат дейности по надзор на пазара.

В областта на *правосъдието и вътрешните работи* бе отбелязан добър понататъшен напредък по отношение на управлението на бъдещите външни граници. България въпреки това трябва да положи значителни допълнителни усилия, за да подобри капацитета за прилагане на законодателството и определянето на политики, с цел засилване на борбата срещу организираната престъпност и корупцията. България трябва да продължи по този път и да предостави достатъчни ресурси за извършване на основните реформи в полицията и съдебната власт, по-специално реформата в досъдебната фаза и прилагането на стратегии за борба с престъпността. Най-общо, цялостното прилагане в предвидените срокове на основните стратегии и планове за действие в областта на правосъдието и вътрешните работи, както и влизането в сила на измененията и допълненията, които е предвидено да се направят в наказателно-процесуалното законодателство, правната помощ, правото на

убежище, медиацията и конфискуването на авоари с криминален произход, би трябвало да позволи да се решат основните въпроси, свързани с тази глава.

България постигна високо ниво на хармонизиране на законодателството си в областта на *митниците* и подобри своя административен капацитет. Необходимо е усилията в областта на компютризацията да продължат и да се подобри още повече събирането на митническите вземания, както и дейностите по упражняване на контрол.

По-нататъшен напредък бе отбелязан в областта на засилването на *финансовия контрол* в България. Тя трябва да положи допълнителни усилия, за да осигури защитата на финансовите интереси на Общността и предпазването на еврото от фалшифициране, както и да укрепи още повече административния си капацитет за прилагане на стабилни системи за упражняване на финансов контрол.

Като цяло е необходимо регулаторните органи и органите, които имат за цел да осигурят прилагането на закона, да имат още по-голяма възможност да гарантират справедливи условия на вътрешния пазар чрез ефикасното изпълнение и прилагане на достиженията на правото на ЕС (*acquis*). Необходимо е да се обърне особено внимание на по-нататъшното укрепване на съдебната система и административните структури в някои сектори, по-специално в областта на обществените поръчки, конкуренцията, както и правосъдието и вътрешните работи. България би трябвало да вложи повече усилия и финансови ресурси за осъществяване на необходимите инвестиции за прилагане на достиженията на правото на ЕС (*acquis*) в области като земеделието (по-специално във ветеринарния сектор), транспорта и околната среда. Трябва да се положат допълнителни усилия за създаване на необходимия административен капацитет за осигуряване на правилно и ефикасно управление на фондовете на Общността, и по-специално на структурните фондове.

В рамките на преговорите за присъединяване бяха временно затворени всичките 31 глави. Поетите по време на преговорите ангажименти са с оглед присъединяването през 2007 г. Като цяло България изпълнява ангажиментите, които пое по време на преговорите, въпреки че се отбелязват забавяния в някои специфични области.

Като се има предвид напредъкът, осъществен след публикуването на становището, достигнатото до този момент ниво на хармонизиране на

законодателството и на изграждане на административен капацитет, получените резултати при изпълнението на поетите по време на преговорите ангажименти и провежданата понастоящем подготвителна дейност, Комисията счита, че България би трябвало да бъде в състояние да поеме задълженията, произтичащи от членството, съгласно предвидения календарен график. Междувременно тя трябва да продължава подготовката си, съгласно ангажиментите, поети по време на преговорите за присъединяване.